

Ontwikkeldkader voor de Leernetwerken op School 2024-2025

Het ontwikkelkader Leernetwerken geeft binnen de Onderwijsregio Midden Nederland richting aan het ontwikkelen van Leernetwerk(en) op School en is bedoeld voor de scholen (vo en mbo) waar studenten en/of startende leraren, statushouders, zijinstromers en eventueel onbevoegde leraren in een leernetwerk begeleid worden. Het gaat daarbij enerzijds A. om de zogenaamde inductie-leernetwerken (starten vanaf 2025) deze bestaan uit startende leraren, statushouders, zijinstromers en eventueel onbevoegde leraren. Studenten kunnen er ook deel van uit maken maar dat is niet altijd het geval. Anderzijds B. gaat het om de bestaande leernetwerken die vanuit de Hogeschool Utrecht/ Universiteit Utrecht worden begeleid. Deze leernetwerken van de HU/UU hebben uiteraard wel altijd studenten naast de eerdergenoemde mogelijke doelgroepen. Een mix van een bestaand leernetwerk en inductienetwerk kan ook indien de scholen dat willen maar dat gaat altijd in overleg met de lerarenopleidingen. Uiteraard worden in de inductienetwerken de onderwijskundige vakken vanuit de HU of UU niet aangeboden zoals dat wel het geval is bij de leernetwerken van de HU/UU. Ook worden de inductie-netwerken begeleid door een schoolbegeleider en niet door een instituutsopleider.

Het ontwikkelkader is tot stand gekomen in samenwerking met de Hogeschool Utrecht en de Universiteit Utrecht en begeleiders vanuit de scholen. Het ontwikkelkader is geïnspireerd en vormgegeven vanuit het model dat de HU/UU hanteren in de Leernetwerken op Scholen (LOS).

Het versterken van het begeleiden van lerenden/studenten in leernetwerken sluit aan bij de gezamenlijke ambitie van scholen en lerarenopleidingen om Samen Opleiden een verdere verdieping te geven. Het landelijke Kwaliteitskader Samen Opleiden & Professionaliseren ligt aan dit kader ten grondslag. Omdat Leernetwerken op School om een specifieke uitwerking van het begeleiden vraagt, is deze aanvulling opgesteld.

Het aantal leernetwerken is voor collegejaar 2024-2025 vastgesteld op 34, waarvan aan 16 leernetwerken Pedagogisch Handelen, een onderdeel uit de leerlijn uit het curriculum van de bachelor lerarenopleidingen is toegevoegd. Binnen 13 leernetwerken wordt ook een onderdeel uit het UU curriculum, namelijk Professional in Praktijk 1 en/of 2, gegeven. In andere leernetwerken kunnen UU studenten aansluiten als dit past bij hun ontwikkeling en leervragen. Aan ieder leernetwerk is een instituutsopleider van IA/GST gekoppeld die een dag per week beschikbaar is.

Doel:

Dit ontwikkelkader is bedoeld als startpunt voor het werken met leernetwerken op school. Hierdoor is het als school enerzijds mogelijk zicht te krijgen op hoe men zich kan voorbereiden op een LOS en anderzijds hoe je als school en opleiding met elkaar in gesprek kunnen gaan over Samen Opleiden, de lerende school en de begeleiding van studenten en startende docenten. Het werken met leernetwerken gebeurt vanuit een intensieve samenwerking tussen school en opleiding. Het brengt naast het intensief begeleiden van de lerenden, theorie en praktijk dicht bij elkaar en kan uitval tegen gaan. Hiernaast draagt een leernetwerk bij aan het ontwikkelen van een lerende school (Senge, P. (2006). Een vijfde discipline boek. Lerende scholen. Academie Service, Den Haag).

Om met een leernetwerk te starten en deze blijvend actief te houden zijn twee aspecten cruciaal. Ten eerste moet worden voldaan aan een aantal uitgangspunten die vooral geregeld of gefaciliteerd dienen te worden. Het tweede aspect betreft de opleidingsdidactiek en het onderwijskundig leiderschap. Verder wordt in dit document aangegeven welke aspecten passen bij het ontwikkelen van een lerende school.

Uitgangspunten voor de ontwikkeling van een leernetwerk

- Samen leren en groeien in de lerende context is de norm.
- Alle lerenden in de school werken, op een vast moment in de week, in een veilige groep aan hun ontwikkeling tot veerkrachtige docenten die duurzaam en sterk in het onderwijs staan. De lerenden worden voldoende gefaciliteerd (niet ingeroosterd) zodat zij gelegenheid hebben deel te nemen aan het leernetwerk.
- Een leernetwerk vindt plaats op een opleidingsschool en bestaat uit 15 – 18 lerenden. Het leernetwerk wordt samengesteld op basis van 2de, 3de, 4de jaars voltijd en deeltijd studenten, zijinstromers, statushouders en startende leraren en bij een aantal LOSsen studenten van de UU.
- Een leernetwerk kan op een locatie of schooloverstijgend worden georganiseerd.
- De leernetwerkbijeenkomst is opengesteld voor overige lerenden in de school, ook zij worden gefaciliteerd om aan te sluiten bij de bijeenkomsten.
- Vanuit alle vakgroepen/domeinen vindt (werkplek)begeleiding voor lerenden in de school plaats.
- Schoolopleiders en instituutsopleiders werken nauw samen en zijn beide aanwezig tijdens de bijeenkomsten met de lerenden. Zij zijn samen ondersteunend voor alle collega's die een student begeleiden. Instituutsopleiders trainen en/of coachen werkplekbegeleiders bij het begeleiden van de studenten.
- Schoolopleiders en instituutsopleiders zijn door hun eigen organisatie gefaciliteerd om de lerenden (studenten/collega's) te kunnen begeleiden en de ontwikkeling van een lerende school vorm te geven.
- Advies voor de facilitering van de begeleiders van een leernetwerk:
  - Werkplekbegeleiders 2 uur per student
  - Schoolopleiders 1 dag per week bij 20 studenten
  - Opleidingsdidactiek & onderwijskundig leiderschap / uitgangspunten
- Aan de hand van een (jaar)planning waarin pedagogische thema's zijn geïntegreerd en waarbij (alle) lerenden aan kunnen sluiten wordt de leernetwerkbijeenkomst vormgegeven.
- Er wordt gewerkt vanuit de opleidingsdidactiek realistisch opleiden (Vrije Universiteit en Korthagen Training & Coaching (2012). Korthagen, F. Over opleiden en reflecteren: ongemakkelijke waarheden en wenkende perspectieven. Tijdschrift voor lerarenopleiders (VELON/ VELOV), 33(1) .
- Ontwikkelingsgericht begeleiden staat centraal.
- Er wordt gewerkt aan een groepsdynamiek waarbij lerenden met en van elkaar kunnen leren.
- (Pedagogische) vragen, voortkomend uit de context van de school staan centraal en worden gekoppeld aan de ontwikkeling van de individuele student.
- Er is ruimte in de school om de onderzoekende houding van de lerenden te ontwikkelen.
- Voor het vormgeven van de bijeenkomsten wordt er, waar mogelijk, gebruik gemaakt van expertise uit de school.
- Schoolopleiders en instituutsopleiders pakken hun (onderwijskundig) leiderschap op om in de school bij te dragen aan de lerende school. Zij zijn in hun onderwijskundig leiderschap voorbeeld voor de lerenden.

De Lerende school

- De schoolopleider zet (onderwijskundig) leiderschap in om binnen de schoolcontext op alle niveaus bij te dragen aan het ontwikkelen van de lerende school.
- Het leernetwerk is een onderdeel van de lerende school. De schoolleiding en werkplekbegeleiders zijn betrokken bij de ontwikkeling van alle lerenden in de school.
- Jaarlijks wordt een Ontwikkelingsgerichtsgesprek georganiseerd door de schoolopleider en de instituutsopleider. Hierin wordt het leernetwerk geëvalueerd op basis van kwaliteit, verbeterpunten en de lerende school.
- De schoolopleider en instituutsopleider nemen zelf deel aan een eigen leernetwerk zodat zij zich blijven ontwikkelen en zo de kwaliteit van de leernetwerkbijeenkomsten kunnen borgen. De borging gebeurt op basis van intervisie en kalibratie. Zo wordt de lerende school blijvend gestimuleerd.
- De schoolopleider en instituutsopleider werken toe naar Velon bekwaamheden (registratie).

Streven is dit in 2025-2026 operationeel te maken.

Wat is nodig in 2024-2025

- Schoolopleiders en instituutsopleider nemen als duo's deel aan professionaliseringsbijeenkomsten, waar alle SO en IO aan deel kunnen nemen. De professionaliseringsbijeenkomsten worden in gezamenlijkheid ontwikkeld door de partners van de onderwijsregio; de HU, UU en schoolopleiders uit het werkveld.
- Drie bijeenkomsten worden op de HU/UU georganiseerd en een op een locatie in een van de onderwijsinstellingen (VO-mbo).
- Voor de SO en IO van een LOS worden in de professionalisering leerteambijeenkomsten georganiseerd.
- Professionaliseringsbijeenkomsten worden ontwikkeld op basis van de thema's van bekwaamheden van schoolopleiders en instituutsopleiders aan de hand van hun leervragen. Professionalisering vindt in de context van leerteamlers plaats voor IO van de HU en de UU.
- Jaarlijks worden bezoeken (door de schoolopleider en instituutsopleider) bij een ander leernetwerk georganiseerd. Hierbij geven de betrokkenen elkaar feedback en wisselen ze ideeën en geven zij reflectie op dit bezoek, waarna een terugkoppeling volgt voor hun eigen leernetwerk.
- Werkplekbegeleiders worden via instituutsopleider geprofessionaliseerd en gecertificeerd. De coaching van werkplekbegeleiders vindt plaats vanuit het duo SO en IO.